NALEŻYTOŚĆ POCZTOWA OPŁACONA RYCZAŁTOWO GOTÓWKĄ
N 20. Nowy Targ, dnia 15 maja 1921. Rok IX.

19 JR 21

GAZETA PODHALAŃSKA

Nakładem Podhalańskiej Spółki Wydawniczej w Nowym Targu.

„Gazeta Podhalańska“ wychodzi na każdą niedzielę.

...a redakcyi i administracyi: Nowy Targ, RYNEK 4. I p. — Rękopisów nie zwraca się, listów nieopłaconych nie przyjmuje się. Do listów wymagających od... ...powiedzi, należy dołączyć markę na odpowiedź. Reklamacje (nie zaklejone) są wolne od opłaty pocztowej. — „Gazeta Podhalańska“ kosztuje na cały rok w Polsce 120 marek, za granicą 180 marek — W Ameryce 2 dolary. — Numer pojedynczy 5 Mk.

Powstanie polskie na G. Śląsku.

Na Górnym Śląsku zaszedł wypadek nieprzewidzany!

Oto polskim robotnikom było za dużo zwlekań koalicji z przyznaniem Polsce zdobytego przy plebiscycie okręgu przemysłowego Górnego Śląska i za wiele pogłosek o zamierzonem zrabowaniu Polsce tej ziemi i dlatego w nocy z 2 giego na 3 maja z bronią w ręku powstali wbrew woli całego świata, by wymusić na Niemcach i koalicji uznanie polskości Górnego Śląska.

Ten śmiały zamiar Górnoślązaków, udał się nad spodziewanie.

Robotnicy polscy chcąc przeszkodzić zalaniu kopalń i zniszczeniu fabryk przez Niemców, chcąc wymusić na polującej na zyski koalicji prawo do życia, zdobyte na podstawie traktatu wersalskiego, nie mieli innego wyjścia, ale musieli zdobyć się na wielki czyn!

Tym wielkim czynem jest majowe powstanie górnośląskie!

Na rozkaz niezłomnego wodza ludu śląskiego Korfantego stanęło 100 tysięcy Górnoślązaków pod bronią, którzy rychło załatwili się z przemocą niemiecką.

W kilku dniach cały okręg przemysłowy Górnośląski został przez robotników polskich zdobyty, jedynie tylko wycofali się robotnicy z miast, gdyż wojska koalicyjne zapewniły ich że nie dadzą się uzbroić miastom niemieckim.

Niemcy nawet niezbyt się bronili, zacięta bitwa toczyła jedynie się pod miasteczkiem Dobrodzień czyli Guttentag, znanem z hakatyzmu, w której miało paść koło stu Niemców.

Powstańcy utrzymali wszędzie wzorowy ład, karność i porządek cywilnej ludności niemieckiej nic się nie stało.

Korfanty, który jako komisarz polski dopuścił do wybuchu powstania został przez rząd polski odwołany bo rząd nasz z Niemcami wojny nie prowadzi za to jednak obwołał się dyktatorem powstania.

Dziś przez to powstanie sprawa nasza na Górnym Śląsku przedstawia się korzystnie, bo koalicja uznając ważność powstania i jego zwycięstwo zapowiada, że rozstrzygnie sprawę śląska według traktatu wersalskiego który przemawia na naszą korzyść.

Tak więc dzięki ofiarnej krwi polskiego robotnika Górny Śląsk odwiecznie polska ziemia przy Polsce pozostanie.

To też pierwszą wieść o powstaniu na G. Śląsku przywitało nasze Podhale z ogromną radością i podnieceniem, Tysiące ludu spieszyło w Nowym Targu i po wsiach i miasteczkach Podhala na wiece, by domagać się od rządu wszelkich środków by ratować piastowską kolebkę naszego narodu. Z oburzeniem przyjmuje Podhale wiadomość, że rząd czeski ma zamiar uspokajać Górny Śląsk!

Myśmy się jeszcze po Górnym Śląsku nie uspokoili jeżeli Czesi pójdą uspokajać G. Śląsk to my im uspokoimy Spisz i Orawę, Cieszyńskie i Pragę! Czesi nic więcej u nas do szukania nie mają!

Podhale poniesie wszelkie ofiary na rzecz powstania na Górnym Śląsku ale prosi rząd by dopilnował tej wielkiej sprawy i prastarej ziemi polskiej i mil jona ludu polskiego zaprzepaścić nie dał!

Rząd polski powinien przypomnieć koalicji, że dla nas Górny Śląsk ważniejszy niż dla Francji Alzacja, o którą tyle krwi się polało...

Wojny nie chcemy, ale Górnego Śląska nie damy! To jest wola całej ludności Podhala.

Baczność Pryncypałowie i Służbodawcy!

Z powodu treści artykułu umieszczonego pod powyższym tytułem w porzednim numerze naszej gazety która to treść nie przez wszystkich interesowanych została dostatecznie jasno zrozumianą po porozumieinu się z tut. Inspektorem Skarbowym podajemy poniżej przykłady wyjaśniające, jak postąpić ma służbodawca (pryncypał Instytucja i t. d.) z wymiarem i płaceniem podatku dochodowego za swych pracowników. A więc:

Służbodawca p. A. B. zatrudnia już od $1\frac{1}{2}$ roku (w każdym razie przed 1/1 1921) pracownika p. X V. któremu oprócz miesięcznej płacy w (gotówce) daje mieszkanie i utrzymanie.

Ponieważ jest to pracownik zatrudniony już od zeszłego roku (przed 1/1 1921) przeto jego dochody służbowe na r. 1921 podlegają w myśl ustawy opodatkowaniu „według wysokości zeszłorocznej"

W roku zeszłym (1920) pobierał zaś ten pracownik następujące dochody służbowe u pana A. B.

a) płace miesięczną w gotówce 3000 Mk.
czyli rocznie (3000 Mk x 12) 36.000 Mk.
b) mieszkanie wartości rocznej 3.600 „
c) utrzymanie (wikt) wartości dziennej
po 25 Mk czyli rocznej (25 x 360) 9.000 „

Suma dochodów 48.600 Mk

Z tej kwoty podlega w myśl ustawy opodatkowaniu na rok 1921 tylko 7/10 czyli 70% reszta zaś 3/10 jest wolna od podatku to jest kwota dochodu 34.020 Mk od której podatek dochodowy na cały rok 1921 wynosi według tabelki znajdującej się w ręku każdego służbodawcy) 2340 Mk
a miesięcznie (1/12 część) 195 Mk

Co tedy uczynić ma pan A B. aby dopełnił swego obowiązku wobec Skarbu Państwa odnośnie do swego pracownika p. X. V. Powinien on.

1) Wypełnić należycie wykaz dostarczony mu przez władzę podatkową wpisując pełne pobory zeszłoroczne p. X Y. A więc w naszym przykładzie zapodać tam w odpowiednych rubrykach kwoty 36.000 Mk + 3600 Mk + 9.000 Mk razem 48.600 Mk, i oddać ten wykaz jaknajspieszniej Władzy (Inspektoratowi Skrabowemu) oraz nie wyczekując na doręczenie sobie wezwań płatniczych.

2) opłacać co miesiąca za czas od 1/1 1921 po czas pierwszej zapłaty oczywiście naraz za kilka miesięcy już ubiegłych) w Urzędzie podatkowym tytułem podatku dochodowego za p X. Y. kwotę 195 Mk podając wyraźnie za kogo i za jaki czas płaci.

N B. W wykazie ad 1) podaje się pełne całoroczne a nie zredukowane do 7/10 pobory służbowe pracowników, ponieważ komisja szacunkowa potrzebuje dla ocenienia rzetelności wzgl. stosowności zeznań zapodania wszelkich dochodów według ich faktycznej wysokości, a redukcję ich do 7/10 uskuteczni sama przy wymiarze podatku.

Po dokonaniu wymiaru podatku przez Komisję szacunkową zawiadamia władza podatkowa pana A. B o wysokości podatku za pana X Y. Należnego za r. 1921 a pan A. B. porównawszy kwoty podatkowe na upłacone tymczasem miesięczne raty tego podatku (albo po zapytaniu o to w Urzędzie podatkowym) dowie się czy z tego tytułu winien coś jeszcze dopłacić czy też może ma na swem koncie jaką nadwyżkę na swe „dobro" zapisaną.

Owce na hali.

(Ciąg dalszy.)

Owce, a także krowy, jak wyżej zaznaczono, wychodzą na hale z dzwonkami. Głos dzwonka daje znak pasterzowi, w którem miejscu owce, lub krowy się znajdują. Stosownie do wielkości kształtu, dźwięku, dzielą się dzwonki na zbyrcoki, turconie, kłapace turliki i spizoki (spiżaki.)

Wywodzą one swoje pochodzenie o słów: zberczeć (po słowacku turczeć), kłapać, turlikać i wreszcie od spiżu. Najdźwięczniejszy jest dzwonek spiżak. Każdy właściciel przed wyredykaniem znaczy swoje owce w ten sposób iż wycina nożycami znaki na uszach albo zaprawia drut na uchu. Baca dla Kontroli przelicza co pewien czas wszystkie owce. W języku pasterskim nie wolno było jednak używać słowa liczenie, lecz tylko czytanie owiec. Baca owce czytał (cytoł), a nie liczył. Z ciupagą w ręce wymawiał po kolei po słowacku Pérwsze Boże (pierwsza Boża) czyli owca, Śatko Boze (wszystko Boże to jest druga owca, a dalei troje, czworo desać, jedenać, dwanast, dwacać, tricać. Zamiast czterdzieści wymawiał słowo „mira" (miara.) kiedy już naliczył 50 znak ciupagą na jakimkolwiek kawałku drzewa dla ułatwienia sobie ostatecznego rachunku. Po ukończeniu liczenia wypowiadał ze słowacka słowa: „Dost, u Boha wiać" (Dość u Boga więcej).

Owczarowanie jest to słabość, jest to druga natura bacy i juhasa. Jest to zajęcie, któremu oddaje się on z nadzwyczajnem zamiłowaniem, pojawiającem się tylko u niektórych jednostek szanujących przepiękne zwyczaje ojców i pradziadów. Skoro tylko wonie podmuch ciepłego wiatru, zapowiadającego lato, skoro tylko zazieleni trawa, wtedy stary baca, młody juhas, zbudzony jak świstak, ze snu zimowego, z tętnem młodego serca nowego życia, z rozpogodzonem obliczem z zasobem nowych piosenek, wymyślonych ku rozrywce i zabawie ulubionych owieczek redyka wartko i ochotnie z całem stadem w hale i góry bobyte góry boleśnie lamentowały i zawodziły, że juhasicek może zaniemógł może nie żyje możenie wróci nie będzie miał kto zaśpiewać. Góry nase góry to nase komory. Bukowe listecki nase „zagłówecki."

Hale, położone po naszej stronie Tatr zwrócone swą powierzchnią ziemi ku północy, znajdują się w gorszych warunkach klimatycznych niż hale po tamtej stronie Tatr od południa. Roślinność na halach naszych składa się dlatego z traw niskich, leczzato poprzeplatanych rozmaitemi ziółkami i jako taka nadaje się znakomicie na pastwisko dla owiec. Wypadałoby tylko od czasu do czasu pastwiska owe zasilać nawozami sztucznemi, a w pierwszym rzędzie fosforowemi jak naprzykład tomasyną celem wywołania nieco bujniejszego porostu traw i ziół. Ten właśnie niski porost traw i ziół, niejako zawsze młodych (na twardej trawie mleko spada) miękkich delikatnych soczystych, nadaje mleku przyjemny zapach i smak, toteż bryndza i sery, wyrabiane z mleka, pochodzącego od naszych owiec, znajdują coraz to większe uznanie w handlu. Sery węgierskie są może tańsze, lecz nie tak smaczne, gdyż trawa tam jest wprawdzie wysoka, bujna, lecz twarda bez smaku i zapachu.

(Ciąg dalszy nastąpi.)

Bronisław Gąsienica Szecka
em. dyr. szk. rolniczej.

Trzeci maj na Spiszu.

Staraniem tutejszego nauczycielstwa odbył się w Niedzicy na Spiszu dnia 3 bm. uroczysty obchód ku uczczeniu wzniosłej Konstytucji majowej.

Po wygłoszonem kazaniu w duchu patrjotycznym i nabożeństwie odprawionem przez miejscowego proboszcza Wielebnego ks. Juljusza Racza, oraz odśpiewaniu w kościele przez dziatwę „Boże coś Polskę", zgromadziła się dziatwa szkolna wraz z nadzwyczaj licznie przybyłą ludnością miejscową, oraz inteligencją polską w budynku szkolnym przybranym zielenią i kwiatami, gdzie miała miejsce dalsza wokalno-deklamacyjna część uroczystości.

Jakkolwiek sala szkolna jest bardzo obszerna, wszyscy biorący udział w poranku nie mogli w niej znaleść umieszczenia, toteż wielka część uczestników musiała zająć miejsca w sieniach, a nawet pod budynkiem szkolnym.

Poranek zaczął się uroczystem przemówieniem do zebranych miejscowego nauczyciela i artysty mal. p. Józefa Rykali. Mowca przedstawił zebranym ważność Konstytucji 3 maja dla Polaków, następnie podał krótką historję dziejów męczeńskich Państwa polskiego w końcu mówił o zmartwychwstaniu Ojczyzny i o uchwaleniu Konstytucji marcowej w b. r. Po przemówieniu nauczyciela i odśpiewaniu „Witaj majowa jutrzenko" dziatwa szkolna oddeklamowała żywo i z przyjęciem się kilka wierszy zastosowanych do uroczystej chwili nadto odśpiewała kilka pieśni patrjotycznych.

Końcowym punktem poranku było odegrana na cytrze przez nauczycielkę p. Rozalję Rykalową „Wieńca pieśni polskich" oraz Poloneza Ogińskiego. Uroczystość powyższą zakończono odśpiewaniem przez zebranych Roty.

Taki więc jest narodowy duch Niedzicy, która ma być „niby" odstąpiena Czechom.

Niedzicy nie damy nikomu!

Inż. Edward Migdał

O obronę lasu!

(Dokończenie)

Wyniki tych zniszczeń znane każdemu kto w górach był i na to zwrócił uwagę. Wiatry halne i huragany szaleją coraz z większą zaciętością, wody spływające gwałtownie niszczą regulację rzek zasypując doliny kamieniami, szutrem i piaskiem. Klimat wykazuje nadspodziewane anomalia. Grunta poleśne obracają się w karsty. Gwałtownych opadów atmosferycznych i burz resztki naszych drzewostanów, już nie mogą rozbroić. Mas wody opadłej w korytach dzikich potoków pozbawionych lasów nic nie powstrzymuje. Wylewy rzek i potoków coraz to częstsze. Kosztowne regulacje obracają się w niwecz. W letniskach np. w Zakopanem samem wycina się resztki leśnych parcel i buduje się na nich wille, choć po za nimi na innych gruntach, jeszcze masę miejsca na parcele budowlane. Parki w zdrojowiskach użytkuje się jak zwykłe gospodarcze objekta leśne wycinając co się tylko da, nic nie patrząc na to że resztki wiatr wyłamie. Na piaskach lotnych, które winny być pokryte sosną, hulają zamiecie piaskowe zasypując sąsiednie urodzajne pola.

W Tatrach zaczynają szaleć lawiny śnieżne.

Góry nasze zeszpecone gołemi stokami i wierhami robią niestetyczne wrażenie, a my dalej pracujemy nad tem, aby je do reszty lasów pozbawić.

Ile to tysięcy hektarów ziemi leśnej leży odłogiem, a my nawet nie myślimy o tem, żeby je ochronnie zalesić, ale niszczymy je dalej nic nie zabierając się do kultury naszej ziemi.

Pod względem lesistości stanęliśmy na ostatniem miejscu przed Dalmacją, a wiadomo że w Dalmacji są prawie same skały bez lasów.

Las przyczynia się do uprzyjemnienia siedzib ludzkich, do orzeźwiania umysłu i serca człowieka. Las to otwarta księga przecudownej przyrody z jej niezbadanemi misterjami. To znaczenie lasu nakazuje nam zwłaszcza w górach szanować i cenić go wielce jak skarb, który po przodkach otrzymaliśmy, a który nieuszczuplony mamy oddać następnym pokoleniom ku wiecznej chwale i pożytkowi naszej ojczyzny.

Las ochraniać nakazują ustawy leśne i rozporządzenia, czuwają nad nim nieliczne Okręgowe Inspekcje leśne. jednak ochrona ich jest niewystarczająca, gdyż jeden człowiek na parę powiatów nie potrafi ich należycie ochronić i ratować od zagłady. Stara ustawa austrjacka z 3/XII. 1852. Dz. u. p. Nr. 250. dozwala zniszczyć kompletnie morgę lasu za 1·5 złr. mon. konw Czyż to nie ironia ?

Potrzeba nam drakońskich przez zawodowych leśników :

1 stworzonych ustaw leśnych z ostremi karami na niszczących lasy.
2. Potrzeba nam już dziś dobrze zorganizowanych urzędów ochrony lasów, gdy tymczasem stojący na
3. decydującym stanowisku rządowem prawnik miał się wyrazić, że dotychczasowych Inspekcji leśnych wcale nie potrzeba, zaś Inspektorzy ochrony lasów w Małopolsce dziękują za służbę z powodu ich pokrzywdzenia wobec innych urzędników.
4. Potrzebne są ściśle oznaczone wysokie kary na przekroczenia ochrony lasów i niewłaściwą gospodarkę.
5. Potrzeba podwyższyć produktywność i produkcję leśną, niechże żaden metr kwadratowy ziemi mogącej las produkować nie leży odłogiem bez sadzonki leśnej.
6. Potrzeba : kredytów na popieranie leśnictwa i zalesień ochronnych i zakładanie szkółek leśnych, doświadczalni etc.
7. Potrzeba: by zasady gospodarstwa leśnego wykładane były w każdej szkole gospodarstwa leśnego (czy wiejskiego) jako jeden z najważniejszych przedmiotów
8. Subwencji na wydawnictwa leśne podręczników mających na celu zaznajomienie ogółu interesowanych z leśnictwem i zrozumienia tegoż.
9. Koniecznego wyjęcia lasów z pod wpływów polityki i interesów postronnych w szczególności z pod politycznej administracji.
10. Melioracji pastwisk, wydzielenia ich od lasu celem ochrony tegoż i należytego zagospodarowania, uwolnienia go od niszczenia przez paszę bydła. Szczególnie winny być ulepszone pastwiska górskie : hale i połoniny.

Najrychlejsze spełnienie tych postulatów leży w interesie dobra publicznego, podniesienie gospodarki leśnej i produkcji drzewa tego prawdziwego skarbu Rzeczypospolitej.

Spełnienia tych postulatów oczekujemy od ankiet zawodowych leśników, Sejmu ustawodawczego i Rządu, którego jednem z najważniejszych zadań jest popieranie leśnictwa na równi z rolnictwem.

Ziemia dla żołnierzy Podhala.

Jenerał Galica przesyła nam następującą odezwę :

Dywizja Górska Strzelców Podhalańskich dostała dla swoich żołnierzy Z i e m i ę do podziału w powiecie Grochowskim.

Powiat Grochów (Horodów) leży na północy od Lwowa, w odległości około 80 klm. od niego.

Ziemia tam najlepsza pszenieczna i równa bez piachów i moczarów.

Kolej idąca ze Lwowa przez Stojanów - Druszkopol Horochów do Włodzimierza Wołyńskiego przebiega przez cały powiat dając mu łatwe i szybkie połączenie z wnętrzem kraju.

Inwalidzi szczególnie odznaczeni żołnierze Wojska Polskiego i ochotnicy, którzy w Wojsku Polskiem służbę frontową odbyli, dostają ziemię z a d a r m o

Wszyscy zaś inni inwalidzi i żołnierze mogą otrzymać ziemię za opłatą która wynosi wartość od 30 do 100 kg żyta z jednego hektara rocznie i płatną jest gotówką w ratach półrocznych, przez lat 30 od 5 roku od dnia nadania począwszy

Lasy państwowe w tym powiecie ogromne, a każdy kolonista ma prawo do pobrania 80 m. sześciennych na swoje budynki z lasów państwowych.

Wzywam Was więc wszystkich, którzyście w szeregach Dywizji Górskiej walczyli byście przez Dowództwa waszych pułków wnosili jaknajspieszniej podanie dla Was przeznaczonej ziemi, a bądźcie pewni że tak pułki Wasze jak i Dywizja udzieli Wam jaknajdalej idącej pomocy.

W podaniu należy podać :

Nazwisko i Imię Szarża, rok urodzenia, religja przynależność, (gmina, powiat, województwo, kraj) zawód proszącego i jego ojca wykształcenie elementarne, ogólne lub zawodowe (rzemiosło), czy gdzie

i wiele ziemi posiada proszący, lub jego ojciec, jakim kapitałem może dysponować (kapitał w gotówce lub w inwentarzu, który proszący mógłby użyć do zagospodarowania osady) ilość członków rodziny mężczyzn, kobiet i dzieci tych, którzyby byli uczestnikami gospodarstwa ochotnik czy z poboru czas służby wojskowej czas służby na froncie i w jakiej formacji otrzymane rany odznaczenia w służbie w Wojsku Polskiem i czy chce otrzymać ziemię na kresach wschodnich. Podania o tę ziemię mają wnosić żołnierze przez dowództwo oddziału, w którym czynnie służyli, lub do p. kapitana Stanisława Nowickiego, referenta Osad żołnierskich Dywizji górskiej w Białej.

Wieści z Polski i ze świata.

Polskie złoto. Suma złota złożonego w polskiej krajowej Kasie Pożyczkowej, jako podkład przyszłej waluty polskiej na wartość po dzisiejszym kursie złota, cztery i pół miljarda marek.

Niemcy mobilizują. Z powodu wypadków na Górnym Śląsku Niemcy zmobilizowały ośm roczników. Niemcy chcieli posłać pomoc koalicji przeciw powstańcom polskim „Reichswehrę“, koalicja jednakże tej pomocy nie przyjęła.

Robotnicy górnośląscy powrócili po strajku (prócz powstańców) do pracy, a wydobyty węgiel postanowili ofiarować Polsce.

Wielki czyn Ameryki. Ameryka żywi obecnie przeszło trzy miljony dzieci w Europie a z tego przeszło miljon w Polsce. Obecnie Ameryka chcąc dzieciom polskim zapewnić świeże mleko sprowadza do Polski wiele mąki z nasion bawełnianych, którą karmione krowy wydają wiele mleka.

Województwa będą wprowadzone w życie dopiero od r. 1922.

Zapowiedzi posuchy. Dzienniki szwajcarskie zapowiadają na ten rok posuchę, a to z powodu wielkiego obniżenia się wody w jeziorze genewskiem, Zapowiedź taka nie koniecznie musi się sprawdzić i jak dotąd mamy deszczu dość!

Dymisja rządu niemieckiego. Wskutek odrzucenia niemieckich propozycji co do odszkodowania przez Stany Zjednoczone i ententę kanclerz Fehrenbach i minister spraw zagranicznych Simons podali się do dymisji. Prezydent Rzeszy nie przyjął dymisji Simonsa. Na miejsce centrowca Fehrenbacha powołany zostanie gabinet socjalistyczny z Hermanem Müllerem na czele.

Ile wojska mają państwa europejskie. Angielski minister wojny ogłosił następujące dane o liczebności armii w Europie. Austrja posiada 200.000 żołnierzy Belgja 105.000, Bułgarja 33 000, Czechosłowacja 147,000 Danja 154.000, Włochy 300.000, Holandja 21.400, Norwegja 15.400, Polska 600.000, Portugalja 30.000, Rumunja 160.000, Hiszpanja 190.000, Szwajcarja 56.000, Szwecja 200.000, Jugosławja 200.000. Według statystyki ministerstwa wojny, armia francuska, której liczebności komunikat nie wymienia i polska, są największe w Europie.

Długi i podatki. W Niemczech wypada na jednego mieszkańca długu w rublach złotem 260, podatku 28, prócz odszkodowań wojennych. We Francji wypada na jednego mieszkańca długu 1 200 rubli złotem, a podatku 120 rubli.

Anglicy długów nie mają, podatku płacą rocznie po 200 rubli od osoby.

Polska ma po 36 rubli złotem długu na głowę, a podatków 2 ruble złotem na głowę.

Wszystko to pięknie, ale inaczej pracują tamte narody, a inaczej my!

Nie chwalmy się, że mamy mało długów, ale starajmy się ich nie mieć!

Marsz za pieniądzmi. Wojska koalicyjne zaczynaną w tych dniach dalszy marsz w głąb Niemiec za swojemi pieniądzmi!

Strajk marynarzy. W Ameryce zaczął się strajk pół miljona marynarzy angielskich, którym chciano zniżyć zarobek o 15 procent.

Walki z Włochami. Powstańcy polscy na Śląsku mimowoli popadli w niektórych miejscowościach w walki z Włochami, Lepszy jest stosunek powstańców do Francuzów, dlatego też oddział niemiecki aresztował pewnego kapitana francuskiego.

Ruda żelazna w Polsce. W Stawinku pod Lublinem kilka metrów pod ziemią trafiono dobrą rudę żelazną

KRONIKA

Nowe pismo na Podhalu. Pojawiło się nowe pismo w Zakopanem. Jest to na razie dwutygodnik p. t. „Gazeta zakopiańska.

Pismo to jest organem narodowej demokracji. Nowe pismo podpisuje p. Mieczysław Sędzimir redaguje Dr. Diehl.

Nowej towarzyszce broni, nowemu pismu na Podhalu życzymy „Szczęść Boże“!

Wezwanie. Prosimy światłych obywateli Podhala, by wpływali na ludność, by nie szczędziła ofiar na Górny Śląsk. Ludność Podhala, której wojna nie dokuczyła tak, jak innym ziemiom powinna świecić przykładem ofiarności.

Nie dajmy krwi, dajemy pieniądze!

Pomóżmy biednym powstańcom, a każdy grosz stokrotnie się naszym dzieciom opłaci!

Prócz pieniędzy, które należy posyłać do apteki W. P. Reszyńskiego w Nowym Targu, lub do Podhalanki będzie zbierała Rada powiatowa w N. Targu żywność dla powstańców, a to zboże, mąkę, ziemniaki, kaszę, jaja do pak, kapustę w beczkach, masło, ser słoninę i t. d.

Prócz tego będzie się zbierało ubrania, bieliznę i czapki z daszkami.

Co kto może niech da, jak najszybciej!

Przedruki z Podhalanki. Artykuł Gaz. podhalańskiej poświęcony błog. pamięci Dra. Scheina oraz artykuł „Skarby Podhala" pióra Z. Lubertowicza zostały przedrukowane za oceanem w piśmie Ameryka-Echo z 24 kwietnia. A więc wbrew opinji niektórych „krytyków" Podhalanka cieszy się obecnie dobrą sławą.

Odpowiedzi redakcji. P. Bronisławie Bieńkowskiej Przew. związku sług. Płótno na razie zajęte jest istotnie przez rząd, ale od zajęcia ma być zwolnione. Redakcja uważa sobie za obowiązek dopomóc się zaraz, gdy tylko płótno rząd zwolni o wydatny przydział dla Związku sług.

Sprawy tej nie zaśpimy.

Po porozumieniu się z starostwem damy dokładną odpowiedź.

W tych dniach zmarła w Szaflarach na Podhalu ś. p. Łucja z Żychlińskich Uznańska.

Zmarła była żoną śp. marszałka Adama Uznańskiego, a matką dwóch marszałków powiatu, a to Witolda i obecnego marszałka Jerzego Uznańskiego.

Cześć popiołom zacnej matki i obywatelki.

Trująca fasola. Z naszego starostwa otrzymujemy pismo. W ostatnich czasach pojawiały się po spożyciu fasoli zagranicznej (amerykańskiej) częste wypadki zatrucia kończące się niejednokrotnie śmiercią. Okazało się, że fasola amerykańska szczególnie gatunku phaseolus lunatus zawiera obok stosunkowo małej ilości właściwej substancji tz. glykozydu kwas pruski w ilości 1 miligramów na 100 gramów fasoli.

Ta fasola gotowana w sposób u nas praktykowany, bez przestrzegania specjalnych ostrożności może wywołać po spożyciu zatrucie objawiające się silnym bólem głowy trwającym dłuższy czas, dusznością w piersiach, silnemi mdłościami i znacznem osłabieniem ogólnem. W wielu wypadkach następowała śmierć.

Celem zabezpieczenia się przed zatruciem należy gotować fasolę zagraniczną (amerykańską) w sposób następujący:

1) Przed gotowaniem należy fasolę wymoczyć przez 24 godzin w obfitej ilości wody, którą następnie należy odlać.

2) Fasolę należy gotować dwukrotnie za każdym razem dłuższy czas, do każdorazowego gotowania należy użyć świeżej wody. Po wygotowaniu należy odwar odlać.

3) Przed spożyciem fasoli należy odwar odcedzić dokładnie.

4) Odwaru nie można używać nawet jako pokarmu dla zwierząt.

Jednakowóż i te środki ostrożności nie zabezpieczają przed zatruciem.

Dlatego należy się wstrzymać zakupnem fasoli zagranicznej (amerykańskiej) póki Starostwo nie otrzyma wyniku badania epidemicznego próbek fasoli, pobranych w składach tut. powiatu i przesłanych do państwowego zakładu badania żywności w Krakowie.

O wyniku badania zawiadomi się P. T.

Kilka słów o Nitraginie. Wytwórnia chemiczno bakterjologiczna (Tow. akcyjne) w Poznaniu poleca nitraginę przed i po zasianiu, jako najtańszy nawóz azotowy, bo na 2 morgi trzeba nitraginy za 150 Mk.

P. Leon Panczakiewicz w N. Targu stwierdza że on i jego odbiorcy byli z nitraginy jako nawozu sztucznego zupełnie zadowoleni. Zboża można jeszcze teraz szczepić nitraginą, aż do wysypywania się kłosków, a ziemniaki, jarzyny i łąki do połowy czerwca. Na rośliny motylkowe, jak groch koniczyna używa się innej odmiany nitraginy, a na resztę roślin nitraginy „U" Zamówienia na nitraginę przyjmuje i podaje sposób użycia jej p. Leon Panczakiewicz Małopolska Nowy Targ, a pieniądze za nitraginę trzeba posłać przekazem do Kółka rolniczego w Ostrowsku powiat Nowy Targ. Na Zakopane, Kościelisko i Poronin ma zastępstwo p. dyrektor Bronisław Gąsienica Sieczka.

Za ten dział redakcja nie bierze odpowiedzialności.

Molek Jan urodzony w roku 1898 w Starem Bystrem p. Nowy Targ zgubił kartę odroczenia służby wojskowej którą się unieważnia.

Parzygnot Jan urodzony w roku 1891 ze Starego Bystrego p. Nowy Targ, zgubił kartę odroczenia służby wojskowej którą się unieważnia.

Piotr Baniak urodzony w roku 1891 ze Starego Bystrego p Nowy Targ zgubił kartę odroczenia służby wojskowej którą się unieważnia.

Redaktor odpowiedzialny i Wydający: Zygmunt Lubertowicz. Drukarnia L. Dorta w Nowym Targu